

## Syrová městská meditace nad koncem cyklu

*gemini*

Nová sbírka Jiřího X. Doležala s minimalistickým názvem **5 – 7 – 5 (20 – 26)** představuje kurátorovaný autorský výběr sto osmi haiku z let 2020 až 2026. Svazek vyšel v komorním autorském nákladu padesáti číslovaných a podepsaných výtisků a svou koncepcí představuje do jisté míry osobní bilanční retrospektivu. Doležal, známý z dřívější novinářské dráhy nesmlouvavým pátravým pohledem na společnost, se v této knize obrací k tradičnímu japonskému útvaru haiku, který však neplní eskapickou funkci, ale stává se mu chirurgickým nástrojem k zachycení městské odcizenosti, stárnutí a vlastní konečnosti.

Textový korpus je doprovázen autorskými černobílými fotografiemi z roku 2026, pořízenými v pražské Bubenči. Tyto odrazy ve výlohách, odlesky ve zpětných zrcátkách mopedů a geometrické stíny na kapotách aut netvoří pouhou ilustraci, ale rovnocenný vizuální traktát. Fotografický doprovod podtrhuje optiku roztržitého vnímání reality, což s principem reduktivní poezie bezprostředně rezonuje.

Formalisticky autor striktně dodržuje slabikové schéma 5–7–5, avšak obsahem a tonalitou se výrazně vzdaluje klasické meditativní poetice spjaté s bezprostředním splynutím s přírodou. Tradiční přírodní kigo (sezónní slovo) je nahrazeno kulisami velkoměsta, městskou hromadnou dopravou (tramvajové linky 12 a 20), tabákovým kouřem, kofeinem či rozpadem fyzického těla („*na krku podzim / na páteři výrůstky / na duši pokoj*“). Doležalovo haiku je agresivní, bezprostřední a do jisté míry automatické – jak sám uvádí v předmluvě, texty naskakují v rytmu městského pohybu.

V tematické rovině dominuje motiv osamění, zmaru a neúprosného plynutí času. Svět kolem autora je vnímán skrze optiku úpadku – jak společenského, tak fyzického. Bůh je zpochybňován či ironizován („*spirály šneků / spirály galaxií / proč B-ha hledat*“), politické i lidské iluze jsou svlečeny do naha. Zároveň se však v pozadí této zdánlivé skepse nachází hluboké zaujetí pro čistý okamžik přítomnosti a paradoxní smíření s nevratností osudu.

Otázkou zůstává, jak se vyrovnat s výrazovým registrem, který místy sklouzává k vulgarismům či přímočaré provokaci. V kontextu tradice haiku jde o gesto plebejské demystifikace, které má čtenáře vytrhnout z intelektuální pohodlnosti. Básnické obraty někdy vykazují známky určité schematičnosti, což je daň za automatizovaný proces vzniku, nicméně v celkovém komponovaném souboru 108 textů (číslo s výraznou buddhistickou symbolikou) tato útržkovitost vytváří působivou mentální mapu jednoho životního období.

Kniha **5 – 7 – 5 (20 – 26)** není hledáním harmonie v tradičním slova smyslu. Je to zprávou o přežití v kulisách moderní doby, osobním deníkem psaným obyčejnou tužkou v náprsní kapse a vizuálně-textovým otiskem samoty. Pro českou poezii představuje zajímavý příspěvek k uchopení východní formy skrz syrovou západoevropskou, městskou zkušenost.